

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 13.6.2006
KOM(2006) 304 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Julkinen talous EMU:ssa 2006 – Tarkistetun vakaus- ja kasvusopimuksen ensimmäinen soveltamisvuosi

{SEC(2006) 751}

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Julkinen talous EMU:ssa 2006 – Tarkistetun vakaus- ja kasvusopimuksen ensimmäinen soveltamisvuosi

1. TARKISTETUN VAKAUS- JA KASVUSOPIMUKSEN ENSIMMÄINEN VUOSIPÄIVÄ

EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet hyväksyivät vuosi sitten vakaus- ja kasvusopimuksen uudistamista koskevat pääkohdat syyskuussa 2004 annetussa komission tiedonannossa esitettyjen ajatusten perusteella. Komissio ehdotti, että laajentuneen EU:n kansantalouksien erojen huomioon ottamiseksi otettaisiin käyttöön EU:ssa kymmenen viime vuoden aikana noudatetun terveen finanssipolitiikan perusteella nykyistä kattavampi finanssipoliittinen säännöstö, jossa pantaisiin enemmän painoa sääntöjen talouspoliittisille perusteluille ja joka edistäisi vakaus- ja kasvusopimuksen uskottavuutta ja jäsenvaltioiden sitoutumista siihen.

Vakaus- ja kasvusopimuksen vuoden 2005 uudistus lujitti perustamissopimuksen perussääntöjä ja -periaatteita, ja 25 jäsenvaltiota pääsivät jälleen yhteisymmärrykseen vakaista finanssipolitiikoista. Julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa koskevat viitearvot (3 ja 60 prosenttia) muodostavat edelleen järjestelmän perustan. Tarkistettu vakaus- ja kasvusopimus sisältää monia määräyksiä, jotka edesauttavat liiallisten alijäämien varhaista toteamista sekä niiden viivytyksetöntä ja pysyvää korjaamista.

Samaan aikaan vakaus- ja kasvusopimuksen uudistus joustavoitti säännöstöä ja lujitti sen talouspoliittisia perusteluja. Tarkistetussa vakaus- ja kasvusopimuksessa kiinnitetään entistä enemmän huomiota erityisesti velkakehitykseen ja rakennepolitiikkaan, joilla lisätään kasvupotentiaalia ja julkisen talouden pitkäaikaista kestävyyttä kasvua ja työllisyyttä koskevan Lissabonin strategian mukaisesti. Sopimuksessa edellytetään, että jäsenvaltiot lisäävät julkisen talouden vakauttamispyrkimyksiä taloudellisesti hyvinä aikoina, mikä on välttämätöntä julkisen talouden liikkumavaran turvaamiseksi huonompina aikoina. Selkeämpi yhteys kestävyyteen ja maakohtaisiin tilanteisiin tuo keskipitkän aikavälin tavoitteet paremmin esiin. Tätä nykyä liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä päätökset tehdään ja suositukset annetaan kokonaisvaltaisen taloudellisen analyysin perusteella ja julkisen talouden rakenteellisia vakauttamispyrkimyksiä painotetaan lyhytaikaisia nimellisiä tuloksia enemmän.

Vuoden 2005 uudistus lujitti vakaus- ja kasvusopimusta ja osoitti, että sillä on keskeinen asema finanssipolitiikan koordinoinnissa, sillä se on väline, joka vakauttaa makrotaloutta, mikä puolestaan on talouden ja työllisyyden kestävä kasvun olennainen edellytys, kuten yhdennetyissä suuntaviivoissa todetaan.

Uusi säännöstö tuli virallisesti voimaan kesällä 2005, jolloin neuvosto hyväksyi asiaa koskevan sekundaarilainsäädännön¹. Tämän jälkeen niin jäsenvaltioiden, komission kuin neuvostonkin on ollut pakko oppia toimimaan uusien sääntöjen mukaisesti ja varmistaa niiden

---

¹ Neuvoston asetukset (EY) N:o 1055/2005 ja 1056/2005, joilla muutetaan neuvoston asetuksia (EY) N:o 1466/97 ja 1467/97, hyväksyttiin 7. heinäkuuta 2005.

tehokas täytäntöönpano. Komissio on tarkastellut tarkistetun vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanoa ja edessä olevia haasteita vuoden kuluttua uudistuksesta.

2. ENSIMMÄISEN VUODEN AIKANA SAADUT KOKEMUKSET

Kokemukset tarkistetun vakaus- ja kasvusopimuksen ensimmäisestä soveltamisvuodesta ovat melko positiivisia. Julkisen talouden sopeuttamista on jatkettu. Päätösten ja suositusten talouspoliittisten perustelujen lujittamisen ansiosta vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisia menettelyjä on pantu täytäntöön joustavalla ja johdonmukaisella tavalla. Sopimuksen ennaltaehkäisevän osion täytäntöönpano herättää kuitenkin jonkin verran huolestusta, sillä vielä ei ole selvää, lisätäänkö julkisen talouden vakauttamispyrkimyksiä kasvunäkymien parantuessa. Tarkistetun sopimuksen onnistumista mitataan sillä, kuinka hyvin jäsenvaltiot pystyvät sopeuttamaan julkista taloutta vuosien mittaan.

i) Vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavan osion soveltamisesta on saatu myönteisiä kokemuksia

Liiallisia alijäämiä koskevaan menettelyyn liittyvien päätösten ja suositusten talouspoliittisia perusteluja on lujitettu

Tarkistettuun vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyy useita tärkeitä määräyksiä, joilla varmistetaan, että liialliset alijäämät todetaan asianmukaisesti. Tämän ansiosta maakohtaiset taloudelliset näkökohdat voidaan ottaa paremmin huomioon liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä. Sopimuksessa määrätään, että alijäämän ylittäessä kolme prosenttia suhteessa BKT:hen komission on laadittava selvitys, jossa arvioidaan kokonaisvaltaisesti kansantalouden ja julkisen talouden tilannetta kyseisessä jäsenvaltiossa. Maaliskuun 2005 jälkeen komissio on laatinut tällaisen selvityksen kolmesta jäsenvaltiosta. Selvityksissä käsiteltiin kaikkia tilanteen arvioinnin kannalta aiheellisia seikkoja, jotka vaikuttavat liiallisen alijäämän olemassaoloa koskevaan päätökseen ja alijäämän korjaamiseksi asetettavaan määräaikaan.

Tarkistettu vakaus- ja kasvusopimus perustuu edelleen sääntöihin

Tarkistetussa vakaus- ja kasvusopimuksessa täsmennetään, että jos alijäämä ylittää 3 prosenttia suhteessa BKT:hen eikä se ole luonteeltaan tilapäinen tai lähellä viitearvoa, alijäämää pidetään liiallisena. Uudistuksen jälkeen kaikkia 3 prosenttia suhteessa BKT:hen ylittäviä alijäämiä, jotka ovat joissakin tapauksissa ylittäneet viitearvon vain pienellä marginaalilla, on pidetty liiallisina. Tämä osoittaa, että vakaus- ja kasvusopimus on edelleen sääntöihin perustuva järjestelmä, mikä on paras tae siitä, että sitoumuksia noudatetaan ja että kaikkia jäsenvaltioita kohdellaan tasavertaisesti.

Liiallisten alijäämien korjaamiselle asetettiin realistiset määräajat...

Vaikka neuvosto vaatii, että liiallisen alijäämän pikainen korjaaminen on johtavana periaatteena neuvoston suosituksia annettaessa, se on soveltanut liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä entistä enemmän taloudellisiin näkökohtiin liittyvää harkintavaltaa asettaakseen jäsenvaltioille realistiset määräajat liiallisen alijäämän korjaamista varten. Tämän perusteella jäsenvaltioille, joiden talouden kasvunäkymät ovat heikot, on asetettu huomattavien liiallisten alijäämien korjaamista varten pidemmät määräajat (2–3 vuotta). Niille jäsenvaltioille, joiden

alijäämä ylittää 3 prosentin viitearvon vain hieman ja kasvunäkymät ovat lähellä kasvupotentiaalia tai sitä paremmat, on asetettu lyhyt määräaika.

EU-tason yhteistyön paranemisen ansiosta määräajat on voitu asettaa ottaen huomioon kansalliset julkisen talouden vakauttamisstrategiat, jos ne ovat olleet täysin vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvien sääntöjen mukaisia.

...ja merkittäviä rakenteellisia toimia suositeltiin

Taloudellisen tilanteen ottaminen huomioon ei ole johtanut lievempiin päätöksiin ja suosituksiin, kuten uudistusta suunniteltaessa pelättiin. Tarkistetun vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisesti neuvosto on vaatinut jäsenvaltioita toteuttamaan liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä julkisen talouden sopeutustoimia, joita voidaan pitää huomattavasti laajempina kuin aiemmin suositellut toimet ja vuotuisiksi rakenteelliseksi viitearvoksi asetettu vähintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden suositeltuihin rakenteellisiin sopeutustoimiin eivät ole myöskään sisältyneet kertaluonteiset toimenpiteet tai toimenpiteet, jotka vaikuttavat rahoitusasemaan vain väliaikaisesti. Tällä tavoin on voitu keskittyä toimenpiteisiin, jotka edistävät terveellä pohjalla olevaa julkista taloutta ja sen kestävyyttä pitkällä aikavälillä, ja varmistaa, että liialliset alijäämät korjataan pysyvästi.

Liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä jäsenvaltioille asetetut finanssipoliittiset tavoitteet vastaavat neuvoston suosituksissa esitettyjä vaatimuksia, mikä osoittaa, että uusi sopimus vaikuttaa paremmin kansallisiin finanssipoliittisiin suunnitelmiin ja päätöksiin. Ensi vuonna voidaan arvioida paremmin, näkyykö tämä tehokkaasti konkreettisissa toimissa. Tuloksellisten toimien varmistamiseksi komissio on valmis toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, jos jäsenvaltiot eivät noudata neuvoston suosituksia.

Velkatasoon ja -kehitykseen on kiinnitettävä enemmän huomiota

Liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä on kiinnitetty enemmän huomiota velkakehitykseen. Tältä osin on arvioitu, ovatko 60 prosenttia suhteessa BKT:hen ylittävät velkatasot alentuneet riittävän nopeasti ja lähestyneet viitearvoa aikataulussa. Kielteisesti velkatasoon vaikuttaneita toimia ja virta-varanto-korjauseriä seurattiin tarkemmin.

Komission, neuvoston ja jäsenvaltioiden välistä taloudellista vuoropuhelua on parannettava

Kun maaliskuussa 2005 päästiin sopimukseen tarkistetusta vakaus- ja kasvusopimuksesta, neuvosto korosti komission, neuvoston ja jäsenvaltioiden välisen yhteistyön parantamisen tärkeyttä, jotta voitaisiin lisätä jäsenvaltioiden kansallista vastuuta sääntöjen noudattamisesta ja tehostaa sääntöjen täytäntöönpanoa.

Tarkistetusta vakaus- ja kasvusopimuksesta saadut kokemukset ovat osoittaneet, että soveltamalla entistä enemmän taloudellisiin näkökohtiin liittyvää harkintavaltaa valvottaessa julkista taloutta uudistus on edistänyt eri maita koskevaa rakentavampaa ja avoimempaa talouspoliittista keskustelua EU:n tasolla. Tämä on vahvistanut vertaistukea ja -painetta, kannustanut kyseisiä jäsenvaltioita sitoutumaan neuvoston suosituksiin sekä sujuvoittanut ja tehostanut sopimuksen toimintaa. Vuoden 2005 tarkistettujen vakaus- ja lähentymisohjelmien arvioinnissa sekä liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä annetuissa suosituksissa ja tehdyissä päätöksissä ilmenevää komission ja neuvoston näkemysten lähentymistä sopimuksen uudistamisen jälkeen olisi tarkasteltava tästä näkökulmasta.

ii) Sopimuksen ennaltaehkäisevän osion täytäntöönpano herättää jonkin verran huolestusta

Koska aiemmin epäonnistuttiin toistuvasti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamisessa, vuoden 2005 uudistuksessa otettiin käyttöön useita muutoksia, jotka lujittivat sopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja sen perusteita.

Alkuperäistä kasvu- ja vakaussopimusta kritisoitiin muun muassa siitä syystä, että yhdenmukainen keskipitkän aikavälin tavoite, jonka mukaan rahoitusasema tulisi pitää lähellä tasapainoa tai ylijäämäisenä, aiheutti joihinkin nopean nimelliskasvun maihin kohtuuttoman finanssipoliittisen virityksen. Tarkistetussa sopimuksessa jäsenvaltiolta ei enää edellytetä yhdenmukaista lähellä tasapainoa olevaa rahoitusasemaa keskipitkällä aikavälillä. Sen sijaan kullekin jäsenvaltiolle on asetettu eriytetyt keskipitkän aikavälin tavoitteet, joissa otetaan huomioon maakohtaiset taloudelliset ja finanssipoliittiset olosuhteet siten, että voidaan taata riittävä varmuusmarginaali suhteessa viitearvoon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja varmistaa kohtuullisen velkasuhteen saavuttaminen ja säilyminen ajan mittaan. Tarkistettuun sopimukseen sisältyy myös useita tervettä ja yksinkertaista finanssipolitiikkaa koskevia periaatteita, joita on tarkoitus soveltaa jäsenvaltioissa, jotka eivät ole vielä saavuttaneet keskipitkän aikavälin tavoitettaan, sekä määritettäessä suhdannenousujen aikana harjoitettavaa finanssipolitiikkaa. Erityisesti euroalue- ja ERM II -jäsenvaltioiden olisi pidettävä edelleen vuotuisena rakenteellisen sopeutuksen viitearvona 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Hyvinä aikoina olisi toteutettava enemmän sopeutustoimia.

Maakohtaisissa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteissa on otettu huomioon talouden perustekijät ja kansalliset strategiat...

Vuonna 2005 tarkistetuissa vakaus- ja lähentymisohjelmissa kullekin jäsenvaltiolle asetettiin erilaiset julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteet. Niille maille, joilla julkisen talouden kestävyyskohdistuva riski on suhteellisen suuri (korkea velkataso, alhainen potentiaalinen kasvu), on asetettu tasapainoiset tai hieman ylijäämäiset julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteet. Alhaisen velkatason ja korkean potentiaalisen kasvun jäsenvaltioiden tavoitteena on enintään 1 prosentti suhteessa BKT:hen oleva alijäämä, joka antaa finanssipoliittista liikkumavaraa ja pienentää velkaa varovaisuuden edellyttämälle tasolle.

Jotkut jäsenvaltiot ovat yllättäen ehdottaneet tarkistetussa sopimuksessa ehdottomasti edellytetyjä tavoitteita kunnianhimoisempia keskipitkän aikavälin tavoitteita. Useimmissa tapauksissa tämä on johtunut siitä, että on Euroopan tasolla ja kansallisessa strategiassa vahvistetut tavoitteet on haluttu saattaa johdonmukaisiksi, jotta voidaan varmistaa julkisen talouden kestävyys. Tämä osoittaa, että 25 jäsenvaltion muodostamassa laajentuneessa Euroopan unionissa hyväksytään helpommin eri maiden todellista taloudellista tilannetta paremmin heijastavat tavoitteet kansallisen tason finanssipolitiikan kulmakivinä.

...vaikka tavoitteiden saavuttamiseksi suunnitellut talouden sopeuttamistoimet eivät ole aina riittävän kunnianhimoisia eivätkä riitä 0,5 prosentin viitearvon saavuttamiseen vuonna 2006

Vuoden 2005 tarkistetut vakaus- ja lähentymisohjelmat osoittivat, että jäsenvaltiot, jotka eivät ole vielä saavuttaneet julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitettaan, haluavat jatkaa tämänsuuntaisia pyrkimyksiä. Koska julkisen talouden nykyisen rahoitusaseman ja äskettäin sovittujen maakohtaisten keskipitkän aikavälin tavoitteiden välinen ero on joissakin

tapauksissa kuitenkin huomattava, olisi voitu odottaa vieläkin laajempia vakauttamispyrkimyksiä.

Niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät ole vielä saavuttaneet keskipitkän aikavälin tavoitetta (mutta joihin ei sovelleta liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä), julkista taloutta koskevat suunnitelmat vuosiksi 2007 ja 2008 vastaavat uudessa sopimuksessa rakenteellisen sopeutuksen viitearvoksi vahvistettua 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vuodeksi 2006 suunniteltu sopeuttaminen jää kuitenkin paljon alle 0,5 prosentin viitearvon. Komission kevään talousennusteen mukaan EU:n keskimääräinen rakenteellinen rahoitusasema ei parane ja joissakin jäsenvaltiossa se jopa huonontuu kääntäen finanssipoliittisen vireen kasvuhakuiseksi tai myötäsykliseksi. Tosiasiallisten pyrkimysten ja sopimukseen sisältyvien vaatimusten välisen eron kaventamiseksi talousarviota on noudatettava tiukasti ja tarvittaessa vuonna 2006 on toteutettava ylimääräisiä vakauttamistoimia sekä laadittava kunnianhimoiset finanssipoliittiset suunnitelmat vuodeksi 2007.

Huolimatta selkeistä parannuksista jäsenvaltioiden suunnitteleminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin sopeuttamistoimien uskottavuuteen liittyy vielä joitakin avoimia kysymyksiä

Alkuperäisestä sopimuksesta saadut kokemukset osoittivat, että julkista taloutta koskevien keskipitkän aikavälin suunnitelmien uskottavuus edellyttää sitä, että ne perustuvat realistisiin ja varovaisiin makrotaloudellisiin ennusteisiin ja niiden tueksi toteutetaan pysyviä toimenpiteitä ja rakenteellisia uudistuksia. Tässäkin suhteessa arviointi on ristiriitainen.

Kannustavaa vakaus- ja lähentymisohjelmien edellisellä kierroksella oli se, että lähestulkoon kaikki julkista taloutta koskevat keskipitkän aikavälin ennusteet perustuvat realistisiin makrotaloudellisiin oletuksiin. Tämä on huomattava parannus verrattuna aiempien vuosien tilanteeseen, jolloin julkista taloutta koskevat ennusteet perustuivat yleisesti liian optimistisiin makrotaloudellisiin ennusteisiin. Positiivista on myös se, ettei keskipitkän aikavälin suunnitellussa käytetä enää kertaluonteisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä. Vuonna 2006 tällaisten toimenpiteiden osuus oli alle 0,1 prosenttia suhteessa EU:n BKT:hen ja vuosina 2007 ja 2008 niitä ei ole käytännössä ollenkaan. Monissa tapauksissa suunniteltuja vakauttamistoimenpiteitä ei ole kuitenkaan täsmennetty riittävän tarkasti. Joissakin ohjelmissa huolestusta herättää sopeuttamistoimien painottuminen ohjelmakauden loppuvuosiin ja suunniteltujen vakauttamistoimenpiteiden täsmentämättä jättäminen.

3. TULEVAISUUDEN HAASTEET

Kokemukset tarkistetun vakaus- ja kasvusopimuksen ensimmäisestä soveltamisvuodesta osoittavat, että EU:n finanssipoliittisen säännösten uskottavuus on palautumassa ennalleen. Sopimuksen uudistuksen ansiosta sääntöjen talouspoliittisille perusteluille on pantu enemmän painoa, jäsenvaltioita on kannustettu sitoutumaan säännöstöön ja sen soveltaminen on sujuvoitunut ja perustuu yhä enemmän yhteistyöhön. Vaikka tällainen kehitys antaa aihetta tiettyyn optimismiin tulevaa täytäntöönpanoa tarkasteltaessa, monia edessä olevia haasteita on jo tunnistettu.

i) Uudistuksen hengen noudattaminen hyvinä aikoina

Vuoden 2005 julkisen talouden rahoitusasemat ovat rohkaisevia. EU:n nimellinen alijäämä supistui vuoden 2004 2,6 prosentista 2,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Rakenteellinen

rahoitusasema parani noin ¾ prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä on suurin parannus vuoden 1997 jälkeen. Alijäämä supistui odotettua enemmän pääasiassa siitä syystä, että tuloja kertyi odotettua enemmän, ne käytettiin tarkistettujen sääntöjen mukaisesti alijäämän supistamiseen ja lisäksi politiikan täytäntöönpanoa lujitettiin.

Taloudelliset indikaattorit ja ennusteet osoittavat, että suhdannetilanne paranee EU:ssa edelleen. Kokemusten mukaan hyvinä aikoina on tärkeää noudattaa varovaista finanssipolitiikkaa velkaantumisen estämiseksi ja velkatason alentamiseksi vakaalle tasolle. Analyysi on osoittanut, että EU:ssa noudatettiin aiempina vuosina melko yleisesti myötäsyklisiä finanssipolitiikkoja, ja tämänvuotinen julkista taloutta EMU:ssa käsittelevä kertomus osoittaa, että myötäsyklisiä finanssipolitiikkoja käytettiin erityisesti hyvinä vuosina. Vakaampiin rahoitusasemiin päästäisiin nopeammin välttämällä myötäsyklisiä viritystä euroalueella hyvinä vuosina. Tämä auttaisi myös kasvua ja työllisyyttä edistävän raha- ja finanssipolitiikan noudattamista. Jäsenvaltioiden vuodeksi 2006 laatimat julkista taloutta koskevat suunnitelmat ja komission äskettäiset talousennusteet osoittavat, ettei nykyistä elpymisvaihetta ole toistaiseksi käytetty julkisen talouden vakauttamisen vauhdittamiseen ja julkinen velan supistamiseen voimakkaammin. Julkista taloutta olisi sopeutettava vielä laajemmin vuonna 2006. Komissio pyrkii vahvistamaan vertaistukea ja -painetta, jotta voidaan varmistaa vuoden 2006 talousarvioiden noudattaminen entistä tiukemmin ja kunnianhimoisten talousarvioiden laatiminen vuodelle 2007.

ii) Julkisen talouden kestävyys korostaminen

Huolimatta julkisen talouden alijäämän supistumisesta EU:n velkasuhde kasvoi vuoden 2004 62,4 prosentista suhteessa BKT:hen 63,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2005. Tulevina vuosina voimakkaamman talouskasvun ja vakaan perusylijäähän odotetaan kääntävän vuodesta 2003 kasvaneen velkasuhteen laskuun. Velkasuhteen on tarkoitus supistua hieman alle 63 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2007. Useimpien EU:n jäsenvaltioiden edessä pitkällä aikavälillä olevien julkisen talouden haasteiden vuoksi velkasuhdetta on supistettava huomattavasti lähitulevaisuudessa.

Väestön ikääntyessä julkisen talouden kestävyys on asetettava kaikkien EU:n jäsenvaltioiden keskeiseksi poliittiseksi tavoitteeksi. Tarkistetussa vakaas- ja kasvusopimuksessa korostetaan perustellusti velkaa ja kestävyyttä koskevia näkökohtia. Uudistuksen jälkeen on alettu ymmärtää paremmin vaikutuksia, joita väestön ikääntymisellä on julkiseen talouteen. Komissio ja jäsenvaltiot ovat erityisesti sopineet, että väestön ikääntymisen vaikutukset julkiseen talouteen ilmaistaan määrällisinä².

Tulevaisuudessa tarvitaan jatkotoimia pitkän ja lyhyen aikavälin finanssipoliittisten haasteiden huomioon ottamiseksi paremmin. Komissio laatii vuoden 2006 loppuun mennessä kertomuksen, jossa käsitellään mahdollisuuksia ottaa kestävyyttä koskevat näkökohdat suoraan huomioon määritettäessä maakohtaisia julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteita. Monia asiaa koskevia alustavia huomioita tehdään julkista taloutta EMU:ssa vuonna 2006 käsittelevässä kertomuksessa vaihtoehtoisia lähestymistapoja koskevan keskustelun käynnistämiseksi.

iii) Tilastojen hallinnan parantaminen

---

² Julkista taloutta koskevat pitkän aikavälin ennusteet päivitettiin yhteisesti sovittujen oletusten ja moniin julkisen talouden muuttujiin (eläkkeet, terveydenhoito, pitkäaikaishoito, koulutus ja työttömyysetuudet) sovellettavien menetelmien perusteella.

Hyväksyessään vakaus- ja kasvusopimuksen uudistuksen neuvosto totesi, että finanssipoliittisen säännösten tosiasiallinen täytäntöönpano riippuu keskeisesti siitä, että eurooppalaisia tilinpäätösstandardeja noudattaen laaditut julkista taloutta koskevat yhdenmukaistetut tilastot ovat laadukkaita, luotettavia ja ajantasaisia. Neuvosto katsoi, että nykyisiä toimia Euroopan tilastojärjestelmän tiukentamiseksi ja sen haavoittuvuuden vähentämiseksi olisi lujitettava.

Tilanne on parantunut viime kuukausien aikana monista eri syistä. Neuvosto muutti asetusta, jossa säädetään tavasta, jolla jäsenvaltiot toimittavat julkista taloutta koskevat tiedot, parantaakseen Eurostatin valmiuksia arvioida julkista taloutta koskevien tilastojen laatua sekä lisätäkseen tietojen keruu- ja ilmoittamismenettelyn avoimuutta³. Komissio suositteli 25. toukokuuta 2005, että jäsenvaltiot tunnustavat Euroopan tilastoja koskevat käytännösäännöt yhteisiksi Euroopan tason standardeiksi tilastoviranomaisia varten. Kansallisten ja yhteisön tilastoviranomaisten institutionaalista rakennetta onkin parannettu tällä perusteella⁴.

Näiden ponnistelujen perusteella olisi toteutettava lisätoimia sen varmistamiseksi, että käytettävissä on asianmukaiset käytänteet, resurssit ja valmiudet laadukkaiden tilastojen laatimista varten kansallisella ja Euroopan tasolla.

iv) Finanssipoliittikan ja kasvun välisen synergian parantaminen

Finanssipoliittikka vaikuttaa tehokkaasti kasvuun luomalla terveet ja vakaat makrotaloudellisen olosuhteet, kuten myös kasvua ja työllisyyttä koskevissa yhdennetyissä suuntaviivoissa todetaan. Tästä huolimatta voidaan – ja pitäisi – tarkastella mahdollisuuksia parantaa synergiaa. Haasteena on esimerkiksi se, miten voitaisiin tukea sellaisten uudistusten täytäntöönpanoa, jotka edistävät samanaikaisesti vakaisiin rahoitusasemiin pääsyä ja kasvunäkymiä. Tässä mielessä olisi tarkasteltava vakaus- ja kasvusopimuksen uudistuksessa käyttöön otettua mahdollisuutta ottaa keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävää sopeuttamisuraa määritettäessä huomioon suuret rakenneuudistukset. Tästä syystä on parannettava rakenneuudistusten taloudellisten ja finanssipoliittisten vaikutusten tuntemusta ja ilmoitettava ne määrällisinä. Lisäksi pyrittäessä vakaisiin rahoitusasemiin on tärkeää suunnata talousarvioita yhä enemmän kasvua lisääviin painopistealueisiin ja varmistaa velkataakan vähenemisestä syntyvien mahdollisuuksien käyttäminen parhaalla mahdollisella tavalla. Keskipitkän aikavälin finanssipoliittiset säännöt voivat tuoda tässä suhteessa huomattavia parannuksia ja jäsenvaltiot voivat ottaa esimerkkiä monissa muissa jäsenvaltioissa jo olemassa olevista säännöistä.

Vakaan ja kestävä kasvun edistämiseksi EU-maissa ja erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joissa nimellistä lähentymistä ei ole vielä saavutettu, olisi kiinnitettävä enemmän huomiota myös tapaan, jolla finanssipoliittikka vaikuttaa makrotaloudelliseen kehitykseen. Arvioitaessa finanssipoliittikkaa vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevässä osiossa kyseisen maan yleinen makrotaloudellinen tilanne olisi otettava paremmin huomioon. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä ulkoisen epätasapainon, inflaation ja kilpailukyvyn kehitykseen.

v) Finanssipoliittisten sääntöjen ja laitosten tukeminen kansallisella tasolla

---

³ Asetuksen (EY) N:o 3605/93 (EYVL L 332, 31.12.1993) muuttamisesta annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2103/2005 (EUVL L 337, 22.12.2005).

⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle sekä suositus kansallisten ja yhteisön tilastoviranomaisten riippumattomuudesta, koskemattomuudesta ja vastuuvollisuudesta (KOM(2005) 217).

Hyväksyttäessä vakaus- ja kasvusopimuksen uudistusta painotettiin sitä, että kansalliset finanssipoliittiset säännöt ja laitokset voisivat olla näkyvämmässä asemassa julkisen talouden valvonnassa. Monissa EU-maissa saadut kokemukset ovat osoittaneet, että hyvin suunnitellut finanssipoliittiset säännöt ja laitokset auttavat kestävien rahoitusasemien saavuttamista ja tukevat myötäsyklisten politiikkojen välttämistä hyvinä aikoina. Komissio otti tyytyväisenä vastaan julistuksen, jonka valtionvarainministerit antoivat sopimuksen uudistuksen yhteydessä asianmukaisten finanssipoliittisten sääntöjen ja laitosten kehittämistä kansallisella tasolla.

Jotta voitaisiin kannustaa keskustelua institutionaalisten rakenteiden vaikutuksesta julkisen talouden toteutumaan, julkista taloutta EMU:ssa vuonna 2006 käsittelevään kertomukseen sisältyy analyttisiä tutkimuksia, jotka osoittavat, että määrällisiä finanssipoliittisia sääntöjä noudattavien jäsenvaltioiden alijäämät ovat alhaisemmat ja myötäsyklisiä finanssipoliitikoja esiintyy vähemmän. Tutkimuksista käy niin ikään ilmi, että talouden toteutumaan vaikuttavat positiivisesti kansalliset laitokset, jotka vastaavat riippumattomien analyysien tekemisestä ja suositusten antamisesta finanssipoliitiikan alalla sekä riippumattomien ja luotettavien talousennusteiden antamisesta. Kertomuksessa tarkastellaan eri maissa saatuja kokemuksia ja täsmennetään finanssipoliittisten sääntöjen ja laitosten toivottavat ominaisuudet. Hyvien käytänteiden levittämiseksi olisi toteutettava lisätoimia.

Toimia olisi myös toteutettava kansallisten budjettimenettelyjen ja EU:n säännösten välisten yhteyksien lujittamiseksi. Tällä tavoin EU:n tasolla käytävissä keskusteluissa voitaisiin ottaa paremmin huomioon kansallisten talousarvioiden valmisteleminen. Laajentamalla keskusteluja EU:n tasolla ennen seuraavan vuoden alustavan talousarvioesityksen laatimista voitaisiin lisätä EU:n koordinoinnin hyväksymistä jäsenvaltioissa. Tällä tavoin myös kansalliset parlamentit voisivat osallistua tiiviimmin julkisen talouden valvontaan ja koordinoitiprosessiin EU:n tasolla.